

अध्याय - 10 | सत्त्वमाहो रजस्तमः

QUIZ-01

1. सत्त्व, रजः, तमः इति त्रयः किम्?

- A. संस्कृतिपदानि B. गुणाः त्रयः
C. देवताः D. स्थानानि (B)

स्पष्टीकरणम्: सत्त्वं, रजः, तमः इति गुणाः प्रकृतेः त्रयः इति ज्ञायते।

2. सत्त्वगुणस्य लक्षणं किम्?

- A. प्रकाशः, शान्तिः च B. जडत्वं, स्थैर्यम्
C. अनियमितता, अन्धकारः D. तृष्णा, क्रोधः च (A)

स्पष्टीकरणम्: सत्त्वगुणः प्रकाशमयः, शान्तिमयश्च भवति।

3. रजोगुणस्य प्रभावः कः?

- A. गतिशीलता, कार्यक्षमता B. स्थैर्यं, मन्दता
C. आलस्यं, अज्ञानम् D. सौम्यता, ममत्वम् (A)

स्पष्टीकरणम्: रजोगुणः क्रियाशीलः, गतिशीलश्च भवति।

4. तमोगुणस्य मुख्यलक्षणं किम्?

- A. आलस्यं, अज्ञानम् B. ज्ञानं, प्रकाशः
C. प्रेम, करुणा D. तेजः, उत्साहः (A)

स्पष्टीकरणम्: तमोगुणः आलस्यकारकः, अज्ञानं च जनयति।

5. गुणानां त्रयाणां प्रवृत्तिः कुत्र दृश्यते?

- A. केवलं शरीरमध्ये B. शरीरं मनश्च संयुक्तम्
C. केवलं मनसि D. केवलं कर्मणि (B)

स्पष्टीकरणम्: सत्त्वरजस्तमः शरीरं मनश्च संयुक्ततया प्रभावितवन्तः।

6. गुणानां प्रभावः कथं व्यक्तः?

- A. व्यक्तिविशेषे गुणाः दृश्यन्ते B. सर्वे जनाः समानगुणाः
C. केवलं ज्ञाने गुणाः D. केवलं कर्मणि गुणाः (A)

स्पष्टीकरणम्: प्रत्येकस्य व्यक्तेः गुणाः भिन्नाः सन्ति।

7. सत्त्वगुणं किमर्थं श्रेष्ठं मन्यते?

- A. शान्तिः च ज्ञानं वर्धयति B. क्रोधं वर्धयति
C. मोहं जनयति D. आलस्यं वर्धयति (A)

स्पष्टीकरणम्: सत्त्वगुणः मानवस्य शान्तिं ज्ञानञ्च वर्धयति।

8. रजोगुणं कथं परिगण्यते?

- A. मन्दगतिकारकः
B. क्रियाशीलतायाः कारणम्
C. अज्ञानस्य कारणम्
D. निराशायाः स्रोतः (B)

स्पष्टीकरणम्: रजोगुणः क्रियाशीलतायाः प्रमुखः कारणः।

9. तमोगुणस्य उपसंहारः कः?

- A. दुःखं, अज्ञानं च B. शान्तिः, तुष्टिः
C. तेजः, उत्साहः च D. ज्ञानं, प्रेम च (A)

स्पष्टीकरणम्: तमोगुणः दुःखं अज्ञानञ्च जनयति।

10. सत्त्वरजस्तमः गुणाः कुत्र वर्णिताः?

- A. केवलं विज्ञानपुस्तके
B. अध्यायस्य पाठ्यसामग्री मध्ये
C. केवलं संस्कृतश्लोकेषु
D. केवलं इतिहासे (B)

स्पष्टीकरणम्: गुणानां विवेचनं अध्यायस्य मुख्यविषयः अस्ति।